

P r o t o k ó ł

obrad sejmowych z dnia 26. Kwietnia 1866.

Posiedzenie siedmdziesiąte ósme.

Obecni: Marszałek xiążę Leon Sapieha.

Sekretarze: Posłowie Geringer, Kulczycki, Sawczyński i Ludwik hr. Wodzicki.

Komisarz rządu: c. k. radca dworu Possinger.

Postów obecnych z początku 118, w ciągu posiedzenia 123.

Marszałek otwiera posiedzenie o godzinie 10³/₄.

Sekretarz poseł Sawczyński odczytuje protokół posiedzenia poprzedniego, który Izba przyjmuje.

Sekretarz poseł Ludwik hr. Wodzicki odczytuje interpelację posła Koczyńskiego do p. c. k. Komisarza rządowego, względem rozdawnictwa stypendyów z pokrzywdzeniem uczniów uniwersytetu krakowskiego i innych zakładów naukowych, w obwodach zachodnich kraju. Komisarz rządowy zapewnia, że Rząd zbada tę sprawę i zadość uczyni sprawiedliwym względem.

Sekretarz poseł Sawczyński odczytuje dalszy ciąg wniesionych do Sejmu petycyj od liczby 2694 do liczby 2717 włącznie, z których 19 odesłano do Wydziału krajowego a 3 do komisji katastralnej.

Z porządku dziennego sprawozdanie o zabezpieczeniu budynków kościelnych i plebańskich. Sprawozdawca poseł Kabat.

Przy rozprawie ogólnej poseł Dwoliński zapowiada, iż postawi dwa wnioski przy rozprawie specjalnej.

Zabierają głos posłowie Starnch i Krawców przeciw, a posłowie x. Kaczała i Koczyński za wnioskiem komisji.

Poczem dyskusję zamknięto, a jako mowcy jeneralni przemawiają posłowie x. Stempel i Kowbasiuk. Nakoniec zabiera głos sprawozdawca, poczem przystąpiono do rozprawy specjalnej.

Tytuł ustawy przyjęty według projektu komisji.

Przy §. 1. stawia poseł Dwoliński poprawkę następującą:

„Ubezpieczenie budynków parafialnych zostawia się dobrej woli gromad.“

Posel Trzeciecki wnosi, aby w piątym wierszu po słowie „ogniowych“ umieścić zakończenie tej treści: „według swej rzeczywistej wartości w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń od ognia w Krakowie.“

Posel Koczyński zaś stawia poprawkę, aby w piątym wierszu po słowie „w zakładzie“ umieścić wyraz „krajowym“, — resztę zaś opuścić, a natomiast umieścić: „a mianowicie w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń“.

Posłowie hr. Wodzicki Henryk, x. Kaczała, x. Ustjanowicz i x. Naumowicz zabierają głos przeciw przymusowi względem pewnej instytucji asekuracyjnej.

Sprawozdawca przyjmuje proponowane przez posła Trzecieckiego wyrazy „w rzeczywistej wartości“, nakoniec poprawkę posła Trzecieckiego, umieszczającą po słowie „ogniowych“ wyraz „w rzeczywistej wartości“ w §. 1. przyjmuje Izba wraz i §. 1. cały podług projektu komisji. Zaś odrzuca poprawkę posła Koczyńskiego. Zatem paragraf ten brzmi jak następuje:

„Wszystkie budynki kościelne i plebańskie w parafiach wyznania katolickiego, niemniej zabudowania na wolne pomieszkanie organistów i diaków, mają być nieprzerwanie zabezpieczone od szkód ogniowych w rzeczywistej wartości w zakładzie od takich szkód zabezpieczającym.“

Przy §. 2. stawia poseł Dwoliński poprawkę następującą: „Budynki parafialne mają xięża sami ubezpieczać.“

Posel Golejewski wnosi, aby przed słowami §. 2. stanowiącemi, umieścić ustęp następujący:

„Komitet, jako organ nadzorujący, podług ustawy w sprawach konkurencyi kościelnej, jest obowiązany czuwać, by budynki kościelne i plebańskie, niemniej zabudowania na wolne pomieszkanie organistów i diaków nieprzerwanie ubezpieczone były podług §. 1. niniejszej ustawy pod własną odpowiedzialnością.“

Przy głosowaniu upada tak wniosek posła Dwolińskiego, jak i wniosek posła Golejewskiego, a §. 2. przyjmuje Izba wedle wniosku komisji.

§. 3. bez dyskusji przyjęty.

W trzecim czytaniu ustawę całą Izba przyjmuje.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie o zabezpieczeniu budynków szkolnych.

Izba przyjmuje bez dyskusji najpierw tytuł, potem §§. 1., 2. i 3., nareszcie całą ustawę w trzecim czytaniu.

Poczem Marszałek przerywa posiedzenie, a po godzinnej przerwie zaczęto dalszy ciąg posiedzenia o godzinie 3¹/₄.

Sekretarz posel Ludwik hr. Wodzicki odczytuje nagłą wniosek do łaski marszałkowskiej przez posła x. Ruczkę złożony, następujący:

„Wysoka Izba uchwali:

Polecić Wydziałowi krajowemu wyrobienie na przyszłą kadencyę projektu do ustawy regulującej pobieranie pensyj nauczycieli szkół ludowych z funduszu krajowego.“

Izba uchwała według życzenia wnioskodawcy odesłanie wniosku tego do Wydziału krajowego.

Poczem następuje sprawozdanie komisji o przedłożeniu rządowem względem ustawy wodnej. Sprawozdawca posel Geringer.

Posel Kapiszewski stawia poprawkę, aby zamiast wniosku komisji przyjąć wniosek następującej treści:

„Wysoki Sejm uchwali:

Przedłożony przez Wysoki Rząd Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy co do użytkowania, nadawania kierunku i tamowania wód z — wyłączeniem morza — odesła się do Wydziału krajowego z tym poleceniem, iżby ów projekt rządowy wziął pod swoją dokładną rozważę, a po zaciągnięciu nadto o nim zdań ludzi fachowych, z potrzebami ekonomicznymi i prawnymi stosunkami naszego kraju dobrze obznajomionych, — przedłożył na najbliższej kadencyi sejmowej o tym projekcie rządowem Wysokiemu Sejmowi swuje sprawozdanie.“

Izba w głosowaniu odrzuca wniosek posła Kapiszewskiego, a wniosek komisji w drugim, a następnie i w trzecim czytaniu przyjmuje.

Następuje sprawozdanie tejże komisji o wniosku posła Koroluka względem przewozów. — Izba przyjmuje wniosek komisji, aby wniosek posła Koroluka c. k. Rządowi do użytku przy wypracowaniu ustawy wodnej przekazać.

Poczem Marszałek podaje pod obrady dodatkowe paragrafy do ustawy o konkurencyi kościelnej.

§§. 13., 14. i 15. przyjęte bez dyskusji według wniosku komisji.

Do §. 16. stawia posel Guiewosz poprawkę, którą komisja przyjmuje, aby zamiast trzeciego ustępu tego paragrafu umieścić ustęp następujący:

„Przy rozprawie konkurencyjnej ma jeden głos każda w moc fundacyi, umowy lub ustawy do konkurencyi obowiązana strona, a mianowicie: ordynaryat, paroch, patron, każdy obszar dworski i z każdej gminy pełnomocnik, obrany bezwzględnią większością głosów przez parafian tegoż samego obrządku, prawo wyboru w gminie mających. Każdy z tych stron należy się głos bez względu na to, czyli w danym razie przyczynia się, lub nie przyczynia się do pokrycia kosztów.“

Izba przyjmuje tę poprawkę w miejsce ustępu trzeciego paragrafu proponowanego przez komisję, oraz i resztę ustępów bez zmiany według projektu komisji.

§. 17. bez dyskusji przyjęty; a

§. 18. z tą zmianą, iż zamiast słowa „nieporozumienia“ ma być „zażalenia“.

§§. 19., 20., 21. i 22. bez dyskusji przyjęte.

Izba przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu.

Następuje trzecie czytanie ustawy o konkurencyi szkolnej, którą Izba przyjmuje.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 4 $\frac{1}{2}$ po południu.

Następujące posiedzenie dnia 27. Kwietnia o godzinie 9. z rana.

Na porządku dziennym: Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborach poselskich; sprawozdanie Wydziału krajowego o wnioskach posłów x. Pietrusiewicza i hr. Borkowskiego względem języka sejmowego; sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie obwieszczenia nstaw krajowych; sprawozdanie Wydziału krajowego o wnioskach posłów Koczyńskiego i Zyblikiewicza co do akładu reprezentacji krajowej; sprawozdanie komisji katastralnej o katastralnem szacowaniu gruntów, i sprawozdania komisji wysadzonej do załatwienia spraw szkolnych.

L. Sapięha w. r.

Geringer, w. r.

L. Wodzicki, w. r.

Dalszy ciąg petycyj do dnia 26. Kwietnia 1866. r. wniesionych do Sejmu :

- 2694. Gmina Nowosiółka, przez posła Geringera, o zapomogę i odpisanie podatków.
- 2695. Gmina Jezierzany, przez posła Geringera, o zapomogę.
- 2696. Gmina Jezierzanka, przez posła Geringera, o zapomogę.
- 2697. Aussatz Anna, właścicielka części dóbr Cucyłowa, przez posła Kabata, o zapomogę.
- 2698. Turzański Dominik, właściciel domu w Bnczaczu, przez posła Kabata, o pożyczkę.
- 2699. Nowakowski Karol, właściciel części dóbr Cucyłowa, przez posła Kabata, o zapomogę.
- 2700. Gmina i właściciele większych posiadłości z Kowalowej, przez posła Rutowskiego, użalają się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.
- 2701. Gmina Garbek, przez posła Rutowskiego, użala się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.
- 2702. Gmina Karwodrza, przez posła Rutowskiego, użala się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.
- 2703. Gmina Zborowice, przez posła Rutowskiego, o zapomogę i tańszą sól, oraz użala się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.
- 2704. Gmina Niewodna, przez posła Rutowskiego, o zapomogę.
- 2705. Gmina Szufnarowa, przez posła Rutowskiego, o zapomogę.
- 2706. Gmina Glinnik górny, przez posła Rutowskiego, o zapomogę.
- 2707. Gminy Stempina i Chytrówka, przez posła Rutowskiego, o zapomogę.
- 2708. Gmina Lublica, przez posła Rutowskiego, o zapomogę.
- 2709. Pogorzeley z Konieczkowej, przez posła Zbyszewskiego, o zapomogę.
- 2710. Gminy Niebylec, Jawornik, Małówka, Baryczka i Bliźniauka, przez posła Zbyszewskiego, o zapomogę.
- 2711. Gmina Siemiginów, przez posła Sawczyńskiego, o zapomogę.
- 2712. X. Borodajkiewicz, gr. kat. kapelan z Grabówki, przez posła Sawczyńskiego, o zapomogę.
- 2713. Nowacki Kazimierz, właściciel części dóbr Tejsarowa, przez posła Sawczyńskiego, ponownie o zapomogę.
- 2714. Pociłujko Matwiy z Uwisty, przez posła hr. Gołuchowskiego, przedstawia nadzwyczajne zdzierstwa w drodze lichwiarskiej popełnione na nim i na Annie Uhrynczakowej przez Perła Wekslera, dzierzawcę propinacyi w Chorostkowie.
- 2715. Gmina Bożyków, przez posła x. Polowego, o odpisanie półrocznego podatku gruntowego.
- 2716. Gmina Wołoszczyzna, przez posła x. Polowego, o odpisanie półrocznego podatku gruntowego.
- 2717. Bienerowa Tekla, przez posła Kmietowicza, o wydanie kaucyi po Ferdynandzie Burzyku, prefekcie starosądeckim.

Z tych liczby: 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2715 i 2716 odsełają się wprost do Wydziału krajowego ;
zaś liczby: 2700, 2701 i 2702 do komisji katastralnej.
